

ДО ЮВІЛЕЮ Ж.М. МАТВІШИНОЇ

14 лютого 2013 р. прихильники та шанувальники палеогеографії вшанували з нагоди ювілею відомого вченого-географа, доктора географічних наук, завідувачку відділу палеогеографії Інституту географії НАН України, автора понад 250 наукових праць **Жанну Миколаївну Матвішину**.

Народилася вона у м. Ялта в родині вчителів. Навчання на географічному факультеті МДУ імені М.В. Ломоносова, викладацька діяльність у Луганському педагогічному інституті імені Т.Г. Шевченка, аспірантура у Секторі географії Інституту геологічних наук АН УРСР підтвердили, що вона не помилилася у своїх уподобаннях: спеціальність географ, палеогеограф – це її шлях на все життя.

Наукова діяльність Ж.М. Матвішиної, пов'язана з палеогеографічними дослідженнями верхньокайнозойських відкладів території України, розпочалась під керівництвом доктора геолого-мінералогічних наук, професора М.Ф. Веклича.

У 1972 р. вона успішно захищає кандидатську дисертацію на тему «Мікроморфологія антропогенних викопних ґрунтів Середнього Придніпров'я». Докторська дисертація «Мікроморфологія та педогенез верхньокайнозойських викопних ґрунтів України» (1993 р.) присвячена методологічним і методичним аспектам мікроморфологічного аналізу та його практичного використання у вивченні відкладів.

З 1993 р. Жанна Миколаївна в Інституті географії НАН України очолює науковий напрям з проблем палеогеографії, палеоґрунтознавства, палеоекології. Багато уваги приділяє питанням глобальних змін клімату, етапності розвитку пізньокайнозойської природи та її компонентів на території України.

Коло наукових інтересів дослідниці дуже широке – палеогеографія, стратиграфія, палеопедологія, мікроморфологія, палеоландшафтознавство, палеоекологія, які включають теоретичні, методичні та прикладні проблеми дослідження пліоценових, плейстоценових і голоценових відкладів. Наукові ідеї пов'язані із використанням палеопедологічних даних як основи стратиграфічного розчленування відкладів та реконструкції пізньокайнозойської природи. Вона є співавтором схем палеогеографічної етапності пліоцену і плейстоцену України (1993 р.) та 15 місцевих схем.

Теоретичні розробки Ж.М. Матвішиної базуються на величезному фактичному матеріалі, здобутому нею у численних експедиційних дослідженнях, які продовжуються й донині. Важко знайти куточок території України, де б вона не вивчала викопні ґрунти та леси. Зібраний нею особисто та разом із своїми учнями матеріал, її фото та зарисовки викопних ґрунтів є цікавими та неповторними. Більшість даних отримано під час виконання госпдоговірної тематики. Результати польових досліджень у Середньому Придніпров'ї, Донбасі, Приазов'ї, Побужжі, Причорномор'ї, Передкарпатті, Придністров'ї стали підставою для проведення кореляції даних етапності розвитку природи України у плейстоцені із західноєвропейськими схемами.

Новим напрямком у науковому доробку Жанни Миколаївни є геоархеологія. Разом із своїми учнями вона проводить численні дослідження на археологічних пам'ятках та об'єктах. Плідна співпраця з археологами, великий фактичний матеріал дають можливість відтворити екологічні умови та природні обстановки існування давньої людини на території України.

Наукові напрацювання Ж.М. Матвішиної широко відомі в Україні та за кордоном, вона неодноразово брала участь у міжнародних форумах (Росія, Німеччина, Великобританія, Нідерланди, Швеція) та у виконанні спільних програм (Іспанія, Польща), обрана членом лесової комісії INQUA, заступником голови четвертинної комісії Національного стратиграфічного комітету України.

Багато уваги приділяє Жанна Миколаївна вихованню наукових кадрів – під її науковим керівництвом захищено 1 докторську та 3 кандидатські дисертації, підрастає молоде покоління аспірантів, для яких вона є справжнім наставником та прикладом відданості обраній науці. Протягом багатьох років вона є заступником голови спеціалізованої вченої ради по захисту докторських дисертацій, була членом та заступником голови експертної ради Вищої атестаційної комісії України з географічних наук.

Ж.М. Матвішина користується великим авторитетом і повагою у колективі, серед наукової громадськості як завзяятий дослідник, вчений, глибоко закоханий у давню та сучасну природу України.

Вона виховала сина і доньку, які стали справжніми фахівцями у своїй справі, а для онуків є взірцем освіченості, інтелігентності, постійного інтересу до навколишнього світу.

Щиро вітаємо Жанну Миколаївну з ювілеєм, бажаємо активного творчого довголіття, нових знахідок та відкриттів, втілення задумів, незгасної бадьорості та міцного здоров'я.

*Колектив Інституту географії НАН України
Президія Українського географічного товариства
Редколегія "Українського географічного журналу"*